

เปิดจ้านรฐร

เปิดประเด็นวิพากษ์ กระทรวงศึกษาฯ

นะโม บุญทอง : เรือง

“ความตั้งใจของผมหลังเกษียณอายุ คือผมอยากจะเป็นประชาชนเต็มขั้น ผมอยากจะเป็นเจ้าของตัวเอง

ผมอยากจะทำงานที่มีความเป็นอิสระ ไม่มีใครมาสั่งผมได้ และไม่ต้องการเงินเดือนใคร นั่นคือ อยากจะทำงานวิชาการให้มากขึ้น เช่น เขียนหนังสือ หรือพูด หรือแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ที่จะเป็นวิทยาทาน ขยายความคิดให้กับสาธารณชน

อยากทำงานให้มูลนิธิของตัวเองให้มากขึ้น แต่ถ้าไม่เป็นไปตามนี้ก็คงไม่มีมาถึงมีสถานการณ หรือเหตุการณ์อะไรที่มามีเปลี่ยนความตั้งใจของผมอย่างเห็นเหตุผล เช่น ถ้าผมยังจัดระบบพัฒนาคน พัฒนางานให้กับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารียังไม่เสร็จ ผมอาจจะยอมทำให้อีกกระยะหนึ่ง เพื่อให้มันเสร็จแล้วก็ให้คนมาบริหาร ของมหาวิทยาลัยด้วยลักษณะนี้ก็เช่นกัน”

นี่คือสิ่งที่ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน ปลัดทบวง มหาวิทยาลัย บอกกล่าวผู้คนที่ไป หลังจากประกาศเกษียณตัวเองตามอายุจริง ๖๐ ปี เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคมที่ผ่านมา ทั้งๆ ที่ท่านมีสิทธิ์อยู่ในตำแหน่งปลัดทบวงฯ ได้อีกจนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ.๒๕๓๔ แต่ด้วยหลักการที่ยึดถืออย่างมั่นคงในเรื่องนี้ ท่านจึงลาออกก่อน ...ท่านลาออกมาก็เพื่อความเป็นอิสระในการทำงานวิชาการอย่างที่ท่านว่า และในโอกาสนี้ “ก้าวกาล” ได้สนทนากับท่านเพื่อขยายแนวคิดอย่างที่ว่า มีหลายเรื่องหลายประเด็น โดยเฉพาะโครงการหรือนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ท่านได้แนวคิดไว้

□ เห็นด้วยหรือไม่ที่กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) จะออกพ.ร.บ. ขยายการศึกษาภาคบังคับจาก ๖ ปีเป็น ๙ ปี และจะประกาศใช้ปี พ.ศ. ๒๕๓๙

“คิดว่ากาให้การศึกษาขั้นพื้นฐานมากขึ้น เป็นความจำเป็นและเป็นของดีทุกคนก็อยากรับ ซึ่งผมชอบวิธีการสนับสนุน ไม่ใช่การบังคับ การศึกษาเป็นของดีทุกคนก็ต้องการ และเมื่อทุกคนอยากได้รัฐก็จัดให้ได้ ไม่ต้องมาบังคับ ถ้าเมื่อไรจะใช้วิธีการบังคับกับประชาชนจำนวนหนึ่งที่ยังไม่รับต้องหาสาเหตุว่าเพราะอะไร เพราะความยากจน อยู่ในพื้นที่ห่างไกล หรือเพราะอะไรกันแน่ แล้วแก้ปัญหาให้ถูกจุดตรงนั้น

ขณะนี้มีการเรียกร้อง ความต้องการโอกาสทางการศึกษา รัฐจัดไม่ได้ เพราะทรัพยากรจำกัด

ใจผมไม่ยึดติดว่าบังคับหรือไม่

ผมเห็นว่าบังคับมาตั้งแต่เด็กยังไม่เข้าเรียน ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ มันก็เป็นเรื่องน่าคิด ขณะนี้มีการเรียกร้องความต้องการโอกาสทางการศึกษา รัฐจัดไม่ได้เพราะทรัพยากรจำกัด ใจผมไม่ยึดติดว่าบังคับหรือไม่ แต่เราควรให้การศึกษาพื้นฐานกับคนไทยอย่างน้อย ๙ ปี ส่วนวิธีการค่อยว่ากันไป ทำอย่างไรคนไทยถึงจะเรียน ๙ ปี”

□ มองว่าการที่ศธ.ต้องการให้ออกเป็นกฎหมาย เพื่อต้องการความอบอุ่นใจในด้านบุคลากรและงบประมาณ หรือไม่

“ผมว่าเรื่องใดก็ตาม หากเป็นนโยบายหรือเรื่องที่ประชาชนยอมรับ ไม่จำเป็นต้องออกเป็นกฎหมายบังคับ ตัวผมไม่เชื่อว่า สาธารณคดีจะอยู่ที่บังคับหรือไม่บังคับ แต่อยู่ที่ว่ารัฐมีเป้าหมายและมาตรการอะไรที่ทำให้คนเรียนให้ได้ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์หรือใกล้ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์”

□ การที่ศธ.ปรับวิทยาลัยต่าง ๆ ให้เป็นวิทยาลัยชุมชน มีความเหมาะสมมากน้อยหรือไม่

“วิทยาลัยชุมชนที่เคยพูดกันมานานแล้วในประเด็นนี้ คือ รูปแบบหนึ่งที่เขาใช้กันอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งก็เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางมาก แต่ก็พูดกันแค่นั้นไม่ได้ หมายความว่าวิทยาลัยที่มีการสอน ๒ ปีแล้วให้ย้ายโอนไปเรียนต่อระดับปริญญาได้ สอนการศึกษาผู้ใหญ่ สอนอาชีพที่จำเป็นของท้องถิ่น เพื่อให้ออกมาประกอบอาชีพได้ หากพูดตามความหมายดังกล่าว แล้ววิทยาลัยชุมชนจริง ๆ ขณะนี้ คือ วิทยาลัยชุมชนจังหวัดภูเก็ต ของ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพราะตั้งขึ้นมากด้วยวัตถุประสงค์นี้โดยเฉพาะ มีการสอนหลักสูตร ๒ ปี และสอนอาชีพของท้องถิ่น เมื่อสอนจบแล้ว เด็กก็งานทำในท้องถิ่น และก็ปรับเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ ตามความต้องการของท้องถิ่นเสร็จ เด็กจำนวนหนึ่งที่เรียนดีก็สามารถไปเรียนต่อในวิทยาลัย นอกจากนี้ยังมีการศึกษาผู้ใหญ่ที่เป็นการศึกษาอบรมเพื่อให้นักในท้องถิ่นในชุมชนนั้นสามารถนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาชุมชนได้คล้ายๆ กับสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน

สำหรับเมืองไทย สถาบันอุดมศึกษาที่ไม่ใช่ระดับปริญญาตรีนั้น ตั้งเป็นสถาบันเฉพาะทางทั้งสิ้น ในอดีตไม่ว่าจะเป็นวิทยาลัยพลศึกษา เกษตร วิทยาลัยครู วิทยาลัยพยาบาล เป็นต้น ถือเป็นวิทยาลัยเฉพาะทางทั้งสิ้น แล้วตั้งกระจายกันอยู่ ๒๐๐-๓๐๐ แห่งทั่วประเทศ แต่เมื่อถามว่าวิทยาลัยเฉพาะทางเป็นวิทยาลัยชุมชนด้วยหรือไม่ คำตอบคือไม่เป็น เพราะเหตุว่าวิทยาลัยเหล่านี้สนองได้เฉพาะเรื่องเท่านั้น

แต่หากว่าจะทำวิทยาลัยให้สอนได้หลายๆ วิชา นี้ ที่มีการสอนระดับต่ำกว่าปริญญา และตอบสนองความต้องการท้องถิ่น มีการกำหนดว่าจบระดับนี้ออกมาประกอบอาชีพได้ ก็หมายความว่า จะต้องแปลงสถาบันเหล่านี้ให้สามารถสอนได้หลายๆ ด้าน แต่เท่าที่ผมฟังมาทุกคนต้องการจะสอนระดับปริญญาตรีหมด เพราะแม้แต่ระดับอาชีวศึกษาก็ยังต้องการแล้วมาบอกว่านี่คือวิทยาลัยชุมชน บอกว่าเพราะตั้งอยู่ในชุมชน จึงเป็นวิทยาลัยชุมชน อย่างนี้อาจจะมาจากความคิดความหมายที่ผิดเพี้ยนกันไป เพราะครั้งหนึ่งวิทยาลัยครูเองก็เคยพยายามทำเป็นวิทยาลัยชุมชน แต่ตอนหลังเลิกไป

อย่างไรก็ตาม เรื่องวิทยาลัยชุมชนเป็นสิ่งที่เกิดยากในเมืองไทย เพราะสังคมไทยเป็นสังคมชนบทไม่ใช่สังคมเมือง และอาชีพก็ไม่ได้มีอาชีพที่หลากหลาย เช่น คน ๗๐-๘๐ คนที่เป็นเกษตรกรก็ได้มีอาชีพมากมายที่จะมาสอนให้ได้มากกว่าสังคมเมือง อีกอย่างความต้องการของชุมชนเมืองและชุมชนชนบทก็ไม่เหมือนกัน

แต่ในประเทศสหรัฐอเมริกาเอง วิทยาลัยชุมชนที่ประสบความสำเร็จก็ต้องตั้งอยู่ในเมือง และครั้งหนึ่งที่วิทยาลัยชุมชนที่จังหวัดภูเก็ตเองก็เกิดปัญหาเพราะบอกว่าวิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยวเป็นเรื่องหลัก จึงเร่งผลิตนักศึกษาออกมาเยอะ พอมาระยะหนึ่งก็บอกว่าตลาดแรงงานเต็มแล้ว ดังนั้น นักศึกษาส่วนหนึ่งที่เรียนจบแล้ว ไม่ได้ทำงานในท้องถิ่น ก็ต้องไปหางานทำที่อื่นแทน มีจำนวนหนึ่งเรียนต่อ และอีกจำนวนหนึ่งเปลี่ยนอาชีพไปเลย แต่พอมาถึงเรื่องใหม่

คือ การเพาะเลี้ยงกุ้ง พอดีจุดหนึ่งก็อิมตัวอีก เหมือนกับที่วิทยาลัยครูที่ผลิตครูจนสั้นแล้วจึงลดแล้วหันไปผลิตบัณฑิตสาขาอื่นแทน โดยส่วนตัวแล้วผมมองว่าวิทยาลัยชุมชนที่พูดกันในเมืองไทยเป็นการพูดกันเล่น ๆ มากกว่า

ผมเห็นด้วยที่จะให้ลดวิทยาลัยเฉพาะทางแล้วเสริมให้เป็นวิทยาลัยสมบูรณ์แบบขึ้น เพื่อจะได้ตอบสนองความต้องการได้หลากหลายขึ้น ขอให้ทำในทิศทางนี้จริงๆ แต่ที่พูดๆ กันทุกแห่งต้องการทำหมด จนแม้กระทั่งจะให้โรงเรียนมัธยมฯสอนปริญญาตรีด้วย จากนั้นมาให้วิทยาลัยอาชีวศึกษาสอนปริญญาตรีอีก แล้ววิทยาลัยเหล่านี้ต้องการสอนระดับปริญญาตรีและโท แล้วอ้างว่าเป็นวิทยาลัย

ถ้าเราจะให้มีโรงเรียนใด ๆ ตั้งขึ้นในพื้นที่ใด ๆ กระทรวงศึกษา ต้องเป็นผู้รับรอง ขั้นหนึ่งก่อน ...การรับรองขั้นที่ ๒ โดยประเทศอื่น ๆ นั้น เป็นอีกเรื่องหนึ่ง

ชุมชน เพราะตั้งอยู่ในชุมชน ผมกำลังเป็นห่วงประเทศไทยว่าสักวันหนึ่งจะมีแต่สถาบันปริญญา จะไม่เหลือระดับอื่น เพราะทุกคนมองเป้าหมายว่าจะสอนปริญญาอย่างเดียว”

□ กรณีกระทรวงศึกษา มีนโยบายจะให้โรงเรียนเอกชนเปิดสอนปริญญาตรี ทำได้หรือไม่

“อย่างนั้นจะต้องมาจดทะเบียนการศึกษาเอกชนกับทบวงมหาวิทยาลัย อย่างเช่นสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าฯในอดีตก็สอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในที่สุดก็ตั้งลดระดับนี้ออกไป เพราะทำให้การบริหารทำได้ลำบาก

แต่สำหรับกรณีของโรงเรียนอาชีวศึกษาที่ต้องการไปสมทบกับสถาบันเทคโนโลยีราชภัฏก็ก็สามารถทำได้ แต่ต้อง

ดูว่าสถาบันที่จะไปสมทบมีความพร้อมหรือไม่ สามารถรับรองได้หรือไม่ ไม่ใช่ตัวเองยังเอาไม่รอดยังมารับสมทบอีก เท่ากับว่าเป็นเตี้ยอุ้มค่อมไป ส่วนกรณีที่ราชภัฏไม่รับเพราะเขาเป็นห่วงเรื่องมาตรฐาน อย่างน้อยการที่จะรับใครเข้ามาจะต้องดูแลได้มาตรฐาน เพราะจะต้องรับปริญญาของราชภัฏอย่างนี้พูดว่าพร้อม แต่ไม่กล้ามาวัดตามเกณฑ์ของสถาบันเอกชนที่สอนปริญญา ซึ่งปัจจุบันมีประมาณเกือบ ๓๐ แห่งแล้วพร้อมจริงก็เปิดประตูรับมาตั้งนานแล้ว”

□ เรื่องที่โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษา จะให้เปิดสอนต่อยอดจากมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ไปอีก ๒ ปี จะเป็นไปได้และเหมาะสมมากน้อยเพียงใด

“ขอให้ทำหน้าที่ผลิตนักเรียนระดับมัธยมที่มีอยู่ขณะนี้ให้ดีเสียก่อน แล้วค่อยมาคิดกันได้อีกหรือไม่ มิฉะนั้นแล้วจะเหมือนกับมหาวิทยาลัยบางแห่งเปิดระดับปริญญาโท-เอกอ่อน เปิดปริญญาตรีโทอ่อน พอมาถึงระดับปริญญาตรีจริงๆ อ่อนหมดทุกระดับ

อย่างกรณีนี้โรงเรียนมัธยมก็มีขอบเขตอยู่แล้วก็ให้ทำหน้าที่ตรงนี้ให้ดีเสียดีกว่า เด็กนักเรียนที่จบมัธยมมาเรียนอุดมศึกษา ก็มาโทษกันว่าสอนมาไม่ดี เด็กสอบตกเยอะ เรียนอ่อน จริงๆ แล้วไม่ใช่ โรงเรียนมัธยมมีหน้าที่ให้ดีที่สุดแล้วก็ปล่อยให้สถาบันที่เขาทำหน้าที่สอนในระดับ ๒ ปี

ขณะนี้วิทยาลัยพลศึกษา วิทยาลัยเกษตรกรรม ก็แทบจะไม่มีคนเรียนอยู่แล้ว เพราะถึงขั้นที่จะไปปรับเปลี่ยนเป็นอย่างอื่น แล้วกลับมามากอีกว่าโรงเรียนมัธยมฯต่อยอดอีก ๒ ปี ซึ่งวิธีการนี้สหรัฐอเมริกาที่เคยทำ ต่อมาจึงแปลงมาเป็นวิทยาลัยชุมชนที่มีกำเนิดเดิมมาจากการต่อยอดมัธยมฯ ๒ ปีเป็น ๑๔ ปี การต่อยอดต้องดูว่าเพื่ออะไร เพื่ออาชีพก็สามารถทำได้ แต่ถ้าเพื่อการเทียบโอนก็ต้องดูว่ามหาวิทยาลัยบางแห่งกำหนดระบุน่าต้องเป็นนักเรียนจบม.๖ หรือเทียบเท่า นอกจากบางหลักสูตรที่ต้องเป็นหลักสูตรต่อยอด ๒ ปีหรือ ๒ ปีครึ่ง ก็สามารถเข้าเรียนได้ ไม่มีปัญหาอะไร แต่หากว่าจะมาบอกว่าโรงเรียนมัธยมฯสอนมาแล้ว๒

ก็เข้ามาเข้ามหาวิทยาลัยแล้วเป็นปี ๓ เลย เป็นไปไม่ได้ นอกจากจะเอาหลักสูตรมหาวิทยาลัยไปใช้เท่านั้น แล้วจะเอาหลักสูตรไปใช้เพื่ออะไร ก็ในเมื่อเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยก็ได้”

□ เป็นห่วงการดำเนินงานกระทรวง ศึกษา ภัย หรือไม่

“ผมไม่เคยห่วงเลย เพราะมีแผนการศึกษาแห่งชาติอยู่ ซึ่งหากทุกคนทำตามแผนนี้ก็ไม่มีปัญหาอะไร และทำในกรอบนี้ให้ดีที่สุด ไม่ใช่ไขว่คว้าหาอะไรทำก็ไม่รู้ ไม่ใช่ภารกิจหลัก ไม่ใช่ขอบเขตของตัวเองจนยุ่งเหยิงกันไปหมดทุกวันนี้ การที่ต่างคนต่างคิด ต่างคนต่างทำก็ไม่มีปัญหาอะไร เพราะนั่นคือระบบประชาธิปไตย แต่ต้องอยู่ในหลักการก็จะเป็นไปในแนวทางเดียวกัน แต่หากต่างคนต่างเที่ยว ๑๐ คนก็ไป ๑๐ ทาง”

□ คิดว่ากระทรวงศึกษา ทำโครงการอะไรประสบความสำเร็จมากที่สุด

“โครงการขยายโอกาสเพื่อการศึกษา เพราะเป็นเรื่องที่ต้องใช้ความพยายามมาก การขยายความต้องการกำลังคนระดับอาชีวศึกษา การศึกษานอกระบบ (กศน.) ที่พยายามให้โอกาสคนด้วยโอกาส”

□ เห็นด้วยหรือไม่กับความพยายามที่จะดึงกระทรวงศาสนาและวัฒนธรรมโดยแยกออกมาจากกระทรวงศึกษา

“ต้องคิดว่าอะไรก็ตามที่ใหญ่โตและมีภารกิจหลายอย่างเกินไป บางทีการประสานงานและการดำเนินจะไม่กระชับกระเฉงพอ ฉะนั้น การแบ่งกระทรวงก็เช่นเดียวกัน ต้องมีขนาดความพอดี เหมือนครั้งหนึ่งที่เคยบอกว่ากระทรวงมหาดไทยใหญ่เกินไป ต้องแยกเอาแรงงานออกมาซึ่งก็มีตัวอย่างมาแล้ว หรือครั้งหนึ่งที่กระทรวงศึกษาฯ ต้องดูแลการศึกษาทุกระดับ อาจจะทำให้บางระดับไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร จำเป็นต้องแยกให้มหาวิทยาลัยไปสำนักนายกรัฐมนตรี ต่อมาก็เป็นทบวงมหาวิทยาลัย เพราะจากการพิจารณาแล้วเห็นว่างานมากมายหลายคำทำให้อยู่ที่เดียวใหญ่โตอึดอัด ทำให้การติดตามงานบางอย่างไม่ได้รับความสนใจเท่าที่จะเป็น ถ้าจะแยกก็ทำได้ อีกทั้งการแยกกระทรวงไม่ได้เป็นเรื่องใหม่เลย

แต่ถ้าหากยังไม่แยกก็ควรจัดระบบการบริหารตามลำดับความสำคัญของแต่ละเรื่องใหม่ ถ้าคิดว่าเป็นงานที่ใหญ่โตเกินไปแล้วจะแยกออกมาทำเฉพาะด้านก็เป็นทางเลือกหนึ่ง

ส่วนตัวผมคิดว่าถ้าคนเราต้องบริหารงานหลายด้าน และเกิดความรู้ความเข้าใจทุกด้านเป็นเรื่องที่ลำบากกว่าผมเองเป็นคนที่เคยโตมาเฉพาะด้าน อย่างผมดูแลเฉพาะอุดมศึกษามีเรื่องจะดูแลคิดมากอยู่แล้ว และหากจะให้ผมไปดูแลตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงอุดมศึกษา สู้ดูแลเฉพาะด้านไม่ได้ จริง ๆ แล้วรัฐมนตรีที่นั่งอยู่ในคณะรัฐมนตรี (ค.ร.ม.) ก็มีตั้งเยอะถึงแยกออกมาก็ไม่ได้เพิ่มจำนวนค.ร.ม. ขึ้นเลยเพียงแต่ว่าลดค.ร.ม.แต่ละกระทรวงให้เหมาะสม จัดโครงสร้างให้เหมาะสม ขอบเขตของงานให้เหมาะสม อาจจะต้องขอยกกระทรวงเพิ่มขึ้น แต่จำนวนค.ร.ม.เท่าเดิมทุกคนก็ต้องการเป็นรัฐมนตรีว่าการเหมือนกัน”

□ การศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ทั้งกระทรวงศึกษาฯ และทบวงฯ ทำอยู่มีจุดไหนบ้างที่ต้องปรับปรุง

“แน่นอนที่สุด เพราะถ้าอยู่หลายสังกัดแล้ว ต่างคนต่างจัดแล้วก็อยู่ในระบบราชการด้วย ปัญหาก็มีมาก ไม่ว่าจะการดูแลมาตรฐานที่ต้องการมาตรฐาน การเหลื่อมล้ำลึกลับก็มีมาก การดูแลให้ได้มาตรฐานที่ได้เอกภาพก็เป็นปัญหา จึงต้องมีการประกันคุณภาพกันขึ้น เพราะขณะนี้มีการโทษกันไปโทษกันมา ตัวผมเองเป็นทั้งผู้ใช้บัณฑิตและผู้ผลิตเช่นกัน พบว่าบัณฑิตของบางสถาบันใช้ไม่ได้จริง เช่นเรียนปวส.มาแล้วไปได้ปริญญาตรีมาก็ไม่มีใครเขาจ้างปริญญา นั้น เจ้าตัวเองก็ไม่ยอมรับใบประกาศนียบัตรเดิม ซึ่งจริง ๆ แล้วสามารถใช้ประโยชน์ได้มากมาย และการจ้างงานที่เกิดขึ้นตามลำดับก็เกิดขึ้นเป็นเรื่องปกติ เพราะไปทดสอบแล้วไม่ผ่าน อย่างเมื่อเร็วๆ นี้ ผมเพิ่งรับพนักงานรับโทรศัพท์คนหนึ่งจบปริญญาตรี ผมถามว่าจบปริญญาตรีทำไมถึงมาสมัครเป็นพนักงานรับโทรศัพท์ พอทดสอบจริงๆ ตัวผู้สมัครเองก็ไม่มั่นใจในปริญญาที่ได้ รับมาว่าสามารถทำงานได้หรือไม่

การที่ว่าสถาบันบางแห่งเร่งขยาย

ผลิตปริญญาตรีโดยที่ทบวงฯ ทดสอบแล้วว่าไม่มีคุณภาพพอ เมื่อเปรียบเทียบกับสถาบันอื่น ๆ จึงเกิดภาวะการเรียกชื่อปริญญาเหล่านั้นเสียเลศนุร แต่ก็รู้ว่าคืออะไรกันแน่ บางคนเรียกชื่อปริญญาแพทยวิทยาศาสตร์เพื่อสุขภาพ พอถามว่าหมายถึงอะไรตอบว่า แพทย์ พยาบาลเภสัช พอเอาเข้าจริงๆ กลายเป็นสุขศึกษาไป ซึ่งสถาบันที่มีการสืบสนอย่างนี้ อาจจะมีทั้งสถาบันของรัฐและเอกชนในบางสาขา

โดยเฉพาะเอกชนจะมีการรับรองเฉพาะรุ่นหรือที่ยังไม่ได้รับการรับรองเต็มที่ แต่ของรัฐไม่มีการรับรอง มหาวิทยาลัยไหนสอนก็รับรองกันเอง”

□ มองว่าการจัดสอบเด็กเข้ามหาวิทยาลัยในอนาคตจะเป็นอย่างไร

“การคัดเลือกเข้าเรียนมหาวิทยาลัยความจริงเป็นหน้าที่ของมหาวิทยาลัย ซึ่งผมก็เคยพูดเสมอ และขณะนี้มหาวิทยาลัยก็รับเองจำนวนมาก และอาจจะมากกว่าทบวงฯ ด้วยซ้ำ ปัญหาด้านมาตรฐานการรับเด็กก็ไม่มีปัญหา เพราะมาตรฐานการจบก็ยังไม่เกิด เพราะต่างคนต่างจบยังทำได้ อย่าไปนึกว่าการสอบคัดเลือกเป็นการสอบวัดมาตรฐานเด็กไม่ใช่

...เพราะการสอบวัดมาตรฐานต้องสอบอีกแบบ คือ หากว่าใครทำไม่ได้ถึงที่กำหนดไว้ไม่รับ แต่นี่เป็นการสอบแล้วเอาเด็กมาลงที่ว่างเท่านั้น ไม่มีการสอบตกหรือไม่ผ่านแต่อย่างใด ถึงได้เกิดปัญหาว่าบางคนสอบเพียง ๑ วิชาสอบติด เพราะคนสมัครไม่พอ หรือเพียงเข้าสอบก็ได้แล้ว ความเป็นไปได้ก็มีมากเพราะในอดีตก็เคยทำมาอยากเรียนที่ไหนก็ไปสมัครที่นั่น”

□ ความพร้อมของมหาวิทยาลัยในการสอบเองจะทำได้มากน้อยแค่ไหน

“จากที่เคยสอบถามมหาวิทยาลัยไป ปรากฏว่าบางแห่งก็พร้อม แต่บางแห่งไม่พร้อม ทั้ง ๆ ที่เป็นหน้าที่แล้วจะบอกว่าไม่พร้อมได้อย่างไรเป็นเรื่องที่แปลก การจัดสอบรวมไม่มีที่ไหนในโลกเขาทำกันแต่ที่จัดสอบรวม เพราะเป็นความสมัครใจของมหาวิทยาลัยที่จัดรวมกัน แต่ถ้าหลักการเป็นหน้าที่โดยตรงของมหาวิทยาลัย

ผมขอถามหน่อยว่าการสอบรับเด็กมัธยมฯใครทำ กระทรวงศึกษาฯ หรือโรงเรียนกันแน่ ทำไมโรงเรียนมัธยมฯทำได้ และการที่มหาวิทยาลัยไม่กล้าทำเองเพราะกลัวจะมีฝากเด็ก เด็กเส้น เรื่องนี้จึงให้ทบวงฯ เป็นตำแหน่งนำแทน แต่ผมอยู่ตรงนี้มีมาร่วม ๑๐ ปีก็ยังไม่พบสักราย"

□ การที่จะให้โรงเรียนใช้ข้อสอบวัดมาตรฐานกลางวัดเด็กม.ปลายมาเป็นเกณฑ์การพิจารณาเข้ามหาวิทยาลัย จะทำได้หรือไม่

"จริง ๆ การดูแลการเรียนจากโรงเรียนเดิมนี้ทำได้ ซึ่งที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีก็ทำมาหลายปีแล้ว แต่ไม่เห็นจะมีใครตื่นเต้นอะไรเท่าไร มีการรับ ๘๐๐ คน โดยไม่มีการสอบ เพียงแต่ดูผลการเรียนจากโรงเรียน กำหนดคนหลักเกณฑ์แน่นอนโรงเรียนมีคุณภาพแตกต่างกัน เด็กบางโรงเรียนได้ผลการเรียนเท่ากัน แต่ผู้บางโรงเรียนไม่ได้ ถ้าเราใช้ผลการเรียนตั้งเกณฑ์โดยมหาวิทยาลัยร่วมกับโรงเรียนใช้วิธีประเมินการจัดการเรียนการสอนอยู่ตลอดว่าขณะนี้โรงเรียนคุณอ่อนเรื่องนี้ ๆ เด็กมาเรียนแล้วไม่สำเร็จเพราะปัญหานี้แล้วมีการช่วยกันปรับ เป็นต้น แต่ขณะนี้ก็ยังไม่มีใครทำ เพราะต่างโทษกันเอง ผมมองว่าการไม่สอบรวม แต่ให้มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งไปกำหนดการรับเด็กเอง อย่างมีหลักเกณฑ์ ในระยะยาวน่าจะดี

อีกอย่างผมเป็นผู้ที่ดำริการเลิกระบบสอบรวมเอง โดยออกเป็นหนังสือเวียนไปตามมหาวิทยาลัย ก็มีทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย โดยอ้างว่าสอบไม่พร้อม สิ้นเปลืองงบประมาณ แต่ทำไมการจัดกิจกรรมอื่น ๆ ถึงทำได้ บางแห่งอาจจะผลการเรียน ๑๐๐% ก็ได้ เป็นต้น อย่างโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ต่างก็สอบไม่เหมือนกัน แต่ถ้าสอบรวมกันก็เป็นเรื่องเฉพาะวิชาชีพ"

□ ตอนนี้มีการตั้งโรงเรียนนานาชาติกันจำนวนมาก มองว่าเราควบคุมมาตรฐานได้มากน้อยแค่ไหน

"ถ้าผมเข้าใจไม่ผิด เรื่องโรงเรียนนานาชาติ กระทรวงศึกษาฯ อนุญาตให้ตั้ง แต่การรับรองมาตรฐานจะให้หน่วยงานรับรองมาตรฐานในประเทศต่าง ๆ เป็นผู้รับรอง เช่น ถ้าตั้งแบบอเมริกัน

ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน

อดีตปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

กระทรวงเป็นทาบเรศวร เกิดเมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ มีประสบการณ์ด้านการศึกษา (อเมริกา) เป็นครุราชสองคน ชื่อวิจิตรและวิภากร

ทำงานเป็นครูที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จบอักษรศาสตรบัณฑิต จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ศึกษาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ดำรงตำแหน่งปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๑-๒๕๓๕

เริ่มตั้งทบวงการศึกษาตั้งแต่ปี ๒๕๑๘-๒๕๑๙ ให้เด็กมัธยมปลายไปเข้ามหาวิทยาลัยที่อื่นและศึกษาการศึกษาระดับปริญญาตรี

ปี พ.ศ. ๒๕๑๘-๒๕๑๙ เป็นที่ปรึกษากรมการศึกษานานาชาติ

ปี พ.ศ. ๒๕๑๙-๒๕๒๐ เป็นที่ปรึกษาทบวงมหาวิทยาลัย

ปี พ.ศ. ๒๕๒๑-๒๕๒๒ เป็นที่ปรึกษาอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปี พ.ศ. ๒๕๒๓-๒๕๒๔ เป็นที่ปรึกษาอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตำแหน่งหนึ่ง

ปี พ.ศ. ๒๕๓๐-๒๕๓๗ เป็นที่ปรึกษาทบวงฯ

ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ เป็นรองประธานสภาวิจัยจุฬาราชมนตรี

ปี พ.ศ. ๒๕๓๔-๒๕๓๕ รักษาการเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ถึงปัจจุบันรักษาการอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ถึงปัจจุบัน รักษาการอธิการบดีมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ผลงานเด่น ๆ ของบุคคลทงนี้ เป็นที่ปรึกษาและยอมรับกันโดยทั่วไป โดยเฉพาะผลงานบุกเบิกการศึกษาทางไกลที่มีผลจนองค์การยูเนสโกยกย่อง เป็นผู้มีบทบาทด้านการศึกษาทางไกลระดับนานาชาติในองค์กรสำคัญหลายแห่ง ได้รับรางวัลเกียรติคุณมากมายทั้งจากในและต่างประเทศไม่รวมปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากมหาวิทยาลัยหลายแห่ง เคยได้รับรางวัลกิตติมศักดิ์สัมพันธสัมพันธ์ปี พ.ศ. ๒๕๒๗ ผลงานเด่นอีกเรื่องคือ การจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว การปรับปรุงโครงสร้างของทบวงฯ และการสร้างรูปแบบมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล หรือมหาวิทยาลัยอิสระแห่งหนึ่ง

หน่วยรับรองมาตรฐานอเมริกันจะเป็นผู้รับรอง ถ้าตั้งแบบอังกฤษหน่วยรับรองมาตรฐานอังกฤษจะเป็นคนรับรอง เพราะเขาหวังว่าคนจบ นี้นั้นคนเข็บตัดเดิมก็คือเตรียมให้ไปเรียนประเทศเหล่านั้น ญี่ปุ่นก็ญี่ปุ่นรับรอง แต่ผมคิดว่าผิด

ผมคิดว่าถ้าเราจะให้มีโรงเรียนใด ๆ ตั้งขึ้นในผืนแผ่นดินไทย กระทรวงศึกษาฯ ต้องเป็นผู้รับรองขั้นหนึ่งก่อน แล้วส่วนจะมีการรับรองขั้นที่ ๒ โดยประเทศอื่น ๆ นั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งหลายประเทศอาจจะยอมรับไปเลยก็ได้ ถ้าไทยรับรองเหมือนมหาวิทยาลัยไทย พอเราดีตรารับรองหลายประเทศจะรับรองอัตโนมัติเลย มิฉะนั้นจะเกิดปัญหา

...อย่างเดียวกันเกิด เพราะเด็กจบโรงเรียนนานาชาติที่เกิดขึ้นใหม่ เนื่องจากกระบวนการรับรองยังไม่เกิด เขาจะจบอยู่แล้วต้องมาสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย เขาทำหนังสือมาถึงทบวงฯ บอกว่าปี่นี้เขามีสิทธิ์สอบใหม่ เราก็บอกอันนี้เรื่องการรับรองเป็นเรื่องของกระทรวงศึกษาฯ เราก็ทำหนังสือถามไป ทางกระทรวงศึกษาฯ บอกไม่ใช่หน้าที่เขาจะรับรอง จะต้องรอให้หน่วยรับรองของประเทศนั้นประเทศนี้

มารับรอง อะไรจะเกิดขึ้นที่เขาเรียนอินเตอร์เนชันแนลสกูลไม่ใช่เพียงเพื่อไปเรียนต่างประเทศ แต่เขาต้องการภาษา ต้องการให้ลูกได้มีโอกาสอยู่ร่วมกับชาวต่างประเทศในโรงเรียน แต่ในที่สุดเขาอาจจะเอาลูกเรียนในเมืองไทย

ถ้ากระทรวงศึกษาฯ ไม่รับรองมาตรฐานตั้งแต่ต้น อะไรจะเกิดขึ้นก็สมัครไม่ได้ เพราะเราถือว่าจะสมัครได้หรือไม่ต้องมีวุฒิคม ปลายหรือเทียบเท่าที่กระทรวงศึกษาฯ รับรองนี้กำลังเกิดปัญหาตอนนี้ แทนที่มาจากทบวงฯ เมื่อเร็ว ๆ นี้

ผมกลับมองว่าน่าจะเหมือนกับที่เราทำกับมหาวิทยาลัยเอกชน ไม่ว่าใครจะมาตั้งทบวงฯ ต้องรับรองแมริแลนด์ก็ต้องรับรอง ต่อไปแมริแลนด์จะต้องให้สหรัฐฯ รับรองใหม่ก็เรื่องของแมริแลนด์ แต่เราจะไม่รอว่าจะต้องรอให้สหรัฐฯ รับรองไม่ใช่หน้าที่ คนออกไปอนุญาตจะเป็นคนรับรอง นี่กำลังเป็นปัญหาตอนนี้..."

